

CIS DE STRANDJUTTER

Lex Barron, ReefQuest/Marine Photobank

Hij kent het strand als geen ander. Strandjutten is zijn passie en passie is er om gedeeld te worden met anderen. Klaar om je te laten inwijden in de mysteries van de meest gekke strandvondsten?

HAAI? HAAI!

Zwemmen met een haai, als dat niet spannend is. Sommigen hebben er veel geld voor over en trekken naar verre streken. Dat het ook hier bij ons mogelijk was, zou tot voor kort op schamper gelach zijn onthaald. En toch... Op maandag 23 juli voor de kust van De Panne schrokken badgasten zich een hoedje toen ze opeens de typische door het water klievende rugvin zagen opdoemen. Duidelijk een echte haai, zomaar te midden de baders in het zwemwater! Het dier zwom schijnbaar op zijn gemak tussen de zwimmers en liet zich goed benaderen. De redders hadden de handen vol om de mensen toch wat op afstand te houden.

DE REPUTATIE VAN EEN MONSTER...

Het begon allemaal met een telefoontje van de hoofdredder van De Panne: “dat er tussen de zwimmers een grote haai rondzwom”. Hoewel er geen sprake was van paniek, eerder van nieuwsgierigheid, wou hij toch even polsen om welke soort het kon gaan en of dat toch niet gevaarlijk was. Ik kon hem alvast geruststellen, want dacht in eerste instantie aan wat hier lokaal “zandhaaitjes” (eigenlijk ruwe of gladde haaien) genoemd wordt. Die worden door kusthengelaars gevist en spoelen soms aan. Ook de verder uit de kust al eens waargenomen haringhaaien zijn ongevaarlijk.

Groot was mijn verbazing toen ik de volgende dag de foto's zag. Het bleek zowaar om een jonge reuzenhaai te gaan! Waarnemingen van reuzenhaaien zijn bij ons niet alleen zeldzaam, ook al dateert de laatste van 21 oktober 2011 toen er eentje ten noorden van de Bligh Bank gezien werd. Zelfs in de zeegebieden waar de soort van nature voorkomt, worden jonge exemplaren bijna nooit waargenomen. En nu zwom er zomaar een exemplaar onder onze kust! Ongelooflijk. En ongevaarlijk. Want reuzenhaaien mogen dan al haaien zijn, het zijn onschuldige planktoneters. Daardoor missen ze de typische bek vol scherpe tanden, waarmee vleesetende haaien hun prooi verscheuren.

... MAAR EIGENLIJK EEN MAKKE ZONNEKLOPPER

Ook het gedrag van de haai klopte. Reuzenhaaien zwemmen dikwijls dicht onder het wateroppervlak om zo van de zon te genieten. Dit leverde hen de Engelse naam basking shark (“zonnebaderhaai”) op. Ze lijken ook niet echt bang van mensen en zelfs in het wild zijn ze heel dicht benaderbaar. Voor de Engelse (Devon, Cornwall) en Ierse kusten worden zelfs speciale trips georganiseerd waarbij de dieren heel dicht kunnen worden benaderd.

TWEDE GROOTSTE VIS OP AARDE

Reuzenhaaien komen wereldwijd in subtropische en koude wateren voor. In de Noordzee zijn ze zeldzaam. Het zijn dieren van open zee. Toch dwalen ze regelmatig af tot in de kustwateren, vermoedelijk op zoek naar voedsel. Ook “ons” exemplaar zwom waarschijnlijk gewoon zijn voedsel achterna want er bleek veel plankton aanwezig te zijn. Overigens is het best mogelijk dat jonge reuzenhaaien wel meer in onze wateren voorkomen, maar dan moeten ze natuurlijk nog waargenomen worden. Die maandag waren de omstandigheden in elk geval ideaal: platte zee en veel volk.

Reuzenhaaien zijn de tweede grootste vissoort op aarde. Ze kunnen tot 12 m lang worden en tot 4 ton wegen, al is dat nu al

lang niet meer het geval. Net zoals zoveel soortgenoten werden ze duchtig bejaagd en staat het bestand zwaar onder druk. Vroeger werd het hele dier gebruikt. Tot voor kort sneden de vissers alleen nog maar de vinnen af waarna de rest van de haai – al dan niet levend – terug over boord werd gekieperd. Nu mag dat niet meer. De soort is beschermd, net op tijd. Reuzenhaaien hebben immers het nadeel dat ze zich heel erg traag voorplanten, het duurt jaren eer de vrouwtjes geslachtsrijp zijn en dan nog brengen ze maar enkele relatief grote jongen – meteen levend en wel – ter wereld.

EIND GOED, AL GOED

Dit voorval haalde heel wat persbelangstelling. In de zomerse komkommertijd is een leuk *fait divers* altijd meegenomen. Voor de kust, vol met toeristen, schrijven de journalisten gewoonlijk graag over kwallen, giftige vissen of andere onaardige zeebeesten, maar haaien, en dan nog een lief exemplaar, dat is pas uniek.

Dit haaitje verkeerde blijkbaar in goede gezondheid. Na ongeveer anderhalf uur verdween het weer naar de open zee. En er kwamen geen latere meldingen van een stranding. Veel kans dus dat dit prachtig dier nog ergens vrolijk rondzwemt.

Francis Kerckhof

■ De in De Panne waargenomen reuzenhaai betrof een heel jong dier van nauwelijks 2 m lang en een paar weken oud. Het had nog de opvallende lange haakvormige neus die een heel eind buiten de bek uitsteekt. Later verdwijnt dit uitsteeksel en is de snuit meer in proportie met de rest van het lichaam (Filip Jongbloet)